

Reptielen

4 Voortplanting

Veel reptielen leven *solitair*, dus zonder soortgenoten. Ze zoeken elkaar alleen op om zich voort te planten. Soms vecht een mannetje eerst om een vrouwtje met andere mannetjes. Als die verjaagd zijn, probeert hij het vrouwtje te verleiden om te paren. Mannetjes gebruiken allerlei verleidings-technieken. Dat gedrag noemt je *baltzen*. Iedere soort doet dat weer anders. Muurhagedismannetjes verspreiden een geur die vrouwtjes lekker vinden. Veel waterschildpadden maken sierlijke bewegingen met hun klauwen naar het vrouwtje. Gekko's maken blaffende geluidjes. Dat vinden gekkouvrouwtjes supersexy. Kameleons laten hun indrukwekkendste kleur zien aan het vrouwtje. Bij de ene kameleonsoort is dat felblauw, bij de andere soort dieporanje. Als het vrouwtje zijn kleurtje aantrekkelijk vindt, kan het paren beginnen.

Paren en eieren leggen

Reptielen hebben een *cloaca*, een opening tussen de achterpoten waar poep en plas door naar buiten komen. Bij de mannetjes klappen hier ook de piemel door naar buiten waaruit de zaadcellen komen. Slangen- en hagedissenmannetjes hebben twee piemels. Tijdens het paren ligt het mannetje op de rug van het vrouwtje, hij steekt aan de onderkant van haar staart zijn piemel in haar cloaca. Dat gebeurt dus altijd aan de rechterkant of de linkerkant. Als het links wordt, gebruikt hij zijn rechterpiemel. Wordt het rechts, dan gebuikt hij zijn linkerpiemel. Krokodil- en schildpadmannetjes

Moeder krokodil bewaakt haar eieren. Zodra de jongen er uit zijn, brengt zij ze in haar bek naar het water, hun leefomgeving. Ook daar beschermt ze hen tegen roofdieren.

hebben één piemel en tuatara-mannetjes hebben er geen. Zij drukken hun cloaca tegen die van het vrouwtje.

Tijdens de paring komen de zaadcellen in het lichaam van het vrouwtje terecht. Daar versmelten ze met haar eicellen. Na deze *bevruchting* begint de groei van de embryo's in het lichaam van het vrouwtje. Om elk embryo groeit een ei dat voedingsstoffen bevat voor het jonge dier. Zodra de schil van de eieren gevormd is, kan het vrouwtje de eieren leggen. Dat gebeurt ook via haar cloaca. De schil van de meeste reptielen-eieren is zachter dan de schil van vogeleieren en lijkt nog het meest op een dun laagje leer.

Daarnaast is het ook gelukt om met bepaalde stoffen uit slangengif medicijnen te maken, bijvoorbeeld tegen hoge bloeddruk, hartfalen en suikerziekte. Gif veroorzaakt dus dood, maar het redt ook levens!

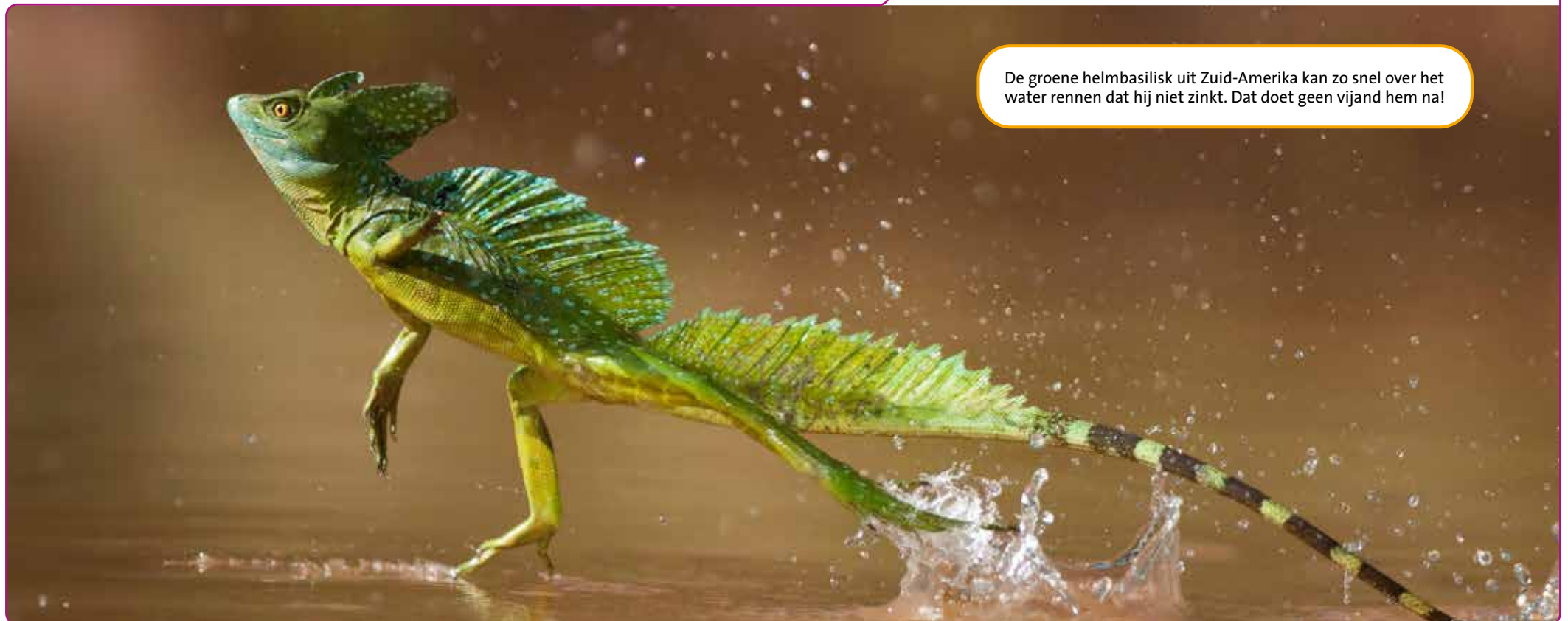
Tip

Wil je zien hoe een kameleon een prooi vangt? Kijk eens op schooltv.nl naar *Kameleon op jacht – Geen tong om mee te zoenen*. Of op zapp.nl naar *Freeks jungleschool – Kameleons: Wandelende regenbogen*.

'Fantastische trucs'

Gekko's komen voor in bijna alle warme streken op aarde. Onder de poten van deze hagedis zitten miljoenen haartjes die zorgen dat gekko's blijven plakken aan de ondergrond en zelfs verticaal of ondersteboven achter prooien aan kunnen rennen.

Vliegende draakjes leven in bomen. Als deze Aziatische hagedissen voor een vijand moeten vluchten, springen ze van een tak, klappen de huidplooiën aan de zijanten van hun lichaam open en zweven weg. Er zijn ook slangen die dat kunnen, zoals de paradijsslang.

De groene helm basilisk uit Zuid-Amerika kan zo snel over het water rennen dat hij niet zinkt. Dat doet geen vijand hem na!

Reptielen

203

Reptielen leven al zeker 300 miljoen jaar op aarde. Deze koudbloedige dieren komen bijna overal op aarde voor, zelfs op plekken waar bijna geen water of voedsel te vinden is, zoals woestijnen. Alleen in extreem koude gebieden vind je ze niet. Om te overleven hebben ze bijzondere eigenschappen ontwikkeld. Wat dacht je bijvoorbeeld van de gekko die dankzij zijn speciale pootjes ondersteboven kan rennen, van de ringslang die vijanden verjaagt door een walgelijke lucht te verspreiden of van de kameleon die zijn prooien vangt met een lange plak tong?

Dit boek is geschreven door Bo Buijs.

11+

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

9 789464 392210